

אמונה ובטחון של חג הפורים

1. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כט עמוד א

משנכנס אב ממעטין בשמחה וכו' אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: כשם
שמשנכנס אב ממעטין בשמחה - כך משנכנס אדר מרבין בשמחה,

2. Declaration of Independence

"We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness.—That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed,—That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such principles and organizing its powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their Safety and Happiness.

3. דברים פרשת כי תבוא פרק כח פסוק מז

תחת אשר לא עבדת את יקוק אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל:

4. תהלים פרק ק פסוק א - ב

מזמור לתודה הריעו ליקוק כל הארץ: עבדו את יקוק בשמחה באו לפניו ברננה:

5. תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף יט עמוד א

משנה. הקובר את מתו שלשה ימים קודם לרגל - בטלה הימנו גזרת שבעה, שמונה - בטלו הימנו גזרת שלשים. מפני שאמרו: שבת עולה ואינה מפסקת. רגלים - מפסיקין ואין עולין

6. תוספות מסכת מועד קטן דף כג עמוד ב

ובתו' הרב מקשה דמשמע אפילו למאן דאמר דלא נהגא עולה למנין שבעה וא"כ ברגל נמי אף על גב דלא נהגא יהא עולה ולעיל אמרי' לענין שבעה לא קמבעיא ליה דלא נהגא מצות שבעה ברגל ומתרץ אף על גב דשבת עולה רגל אינו עולה הואיל ואין אבילות כלל משום דכתיב בהן שמחה שבת מיהא לא כתיב שמחה אפילו אינה נוהגת עולה בירושלמי מפרש טעמא דשבת דאין אבילות נוהג בו משום דכתיב (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה ושבת כתיב ביה ברכה.

7. שיעורים לזכר א"מ חלק ב בענין אבילות

כללו של דבר, המפקיע של רגל, שמחת היום, אינו סותר עצמאי כל עיקר. חלות סתירת רגל על יציאת שמחה מעורה במה שברגל כל ישראל עומדים לפני ה', כדכתיב בקרא, וכל חשיבותו מזדהית עם שמחת האדם לפני בוראו. השמחה היא רק ביטוי רגשי לתודעת האדם הנמצא לפני ה'. ונוכחות היא המפקיעה אבילות לגמרי. אבילות ועמידה לפני ה' מהווים תרתי דסתרי. אין שמחה אלא לפני ה', וכדכתיב ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים, ובכל מקום שאתה מוצא שמחה, ישנה עמידה לפני ה'.

8. רש"י ויקרא פרשת אמור פרק כג פסוק ג

(ג) ששת ימים - מה ענין שבת אצל מועדות, ללמדך שכל המחלל את המועדות מעלין עליו כאלו חלל את השבתות. וכל המקיים את המועדות, מעלין עליו כאלו קיים את השבתות

9. דרש משה אמור

העולם כולו בעצמו, ומשדד את הטבע כרצונו להצלת ישראל, שלכן כשהוצרך לגאול אותנו כמצרים עשה לנו נסים והוציאנו משם, והחזיק אותנו תחת ענני כבוד כשהולכנו במדבר וזן ופרנס אותנו גם במדבר, ונתן לנו תורה ומצות כדי שנגלך בדרך טובים דרך הישר, ואמרה תורה שאמונה בחצי דבר אינו כלום, כגון שאם יאמין שהשי"ת ברא את העולם אבל יטעה לומר שהנתגת העולם מסר ביד אתרים אפילו ביד

מועדי ה' אשר תקראו וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וגו' [כג ב]. פרש"י מה ענין שבת אצל מועדות ללמדך שכל המחלל את המועדות מעלין עליו כאלו חלל את השבתות וכל המקיים את המועדות מעלין עליו כאלו קיים את השבתות. נראה בבאור הדברים דשבת הרי הוא תכלית האמונה בבריאת העולם, ומטעם זה המחלל שבת ח"ו כאילו כופר במעשה בראשית, והמועדות הוא האמונה שהשי"ת מנהיג את

מלאכים ושירי מעלה והטבע הקבוע, הוא כאינו מאמין בהבריאה, שאין שום תועלת באמונה זו, שהרי כיון שלפי טעותו שהנהגת העולם הוא אצל אחרים הרי אין צורך לשמור תורת השי"ת אלא מה שמבדין כופרים וכוזבים, וכפי שביאר הרמב"ם ריש ה' ע"ז טעות אנוש הרבה אתו עד שנשכח אמונת השי"ת לגמרי, ולכן כשמחלל

את המועדות נחשב כמחלל את השבתות. ואם יאמין שהשי"ת מנהיג העולם אך שיטעה לומר שלא בראו הוא אלא אחרים או שנברא כמה זמן קודם הידוע לנו מהתורה ומחז"ל, הוא כאינו מאמין גם בהנהגתו, ולכן נאמר שבת אצל מועדות משום שתלויין כל עיקרי האמונה זה בזה, וכמו כן הוא האמונה בנתינת התורה מן השמים.

10. משנה מסכת אבות פרק ד משנה א

בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנאמר (תהלים קי"ט) מכל מלמדי השכלתי איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר (משלי טו / טז) טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר איזהו עשיר השמח בחלקו שנאמר (תהלים קכ"ח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא איזהו מכובד המכבד את הבריות שנאמר (שמואל א' ב') כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו:

11. רש"י דברים פרשת כי תצא פרק כה פסוק יח

(יח) אשר קרך בדרך - לשון מקרה. דבר אחר לשון קרי וטומאה, שהיה מטמאן במשכב זכור. דבר אחר לשון קור וחום, צננך והפשירך מרתיחתך, שהיו כל האומות יראים להלחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה. אף על פי שנכוה, ט הקרה אותה בפני אחרים:

12. תשובות והנהגות כרך ב סימן שדמ

ונראה לבאר בזה שעיקר טומאת עמלק "אשר קרך" שהכל מקרה, ואפילו אחרי הנסים והנפלאות הגלויים שהיו ביציאת מצרים, באו הם שהיו בעלי כישוף, ואמרו שהכל שקר והכל מקרה, ובכוחות כעין כישוף הכחישו פמליא של מעלה, וטומאה זאת למחוק רושם יציאת מצרים שניתן לדורות עולם, נמשך והולך עד היום הזה, ונקרא טומאת עמלק, וכל מי שמכחיש בהשגחת הבורא תמיד הוא כעין עמלק, והיינו לרבות פריצי עם ישראל וכמבואר בזה"ק. ובפורים כשקורין המגילה ושמחים בהנס, אף שאז הכל היה דרך טבע ואלקינו ית"ש פעל בדרך נסתר, זהו מורה להיפך מעמלק שטוענים שיש רק מקרה בעולם.

ולכן בנס פורים לא נזכר במגילה שם אלקים, וזה ביאור מה שאמרו חז"ל דאף ששאר המועדים עתידים ליבטל והיינו ליבטל מחשיבותם ע"י הנסים הגדולים שיתגלו בעת גאולה אחרונה, אבל פורים לא תתבטל, רק להיפך אז נראה יותר שהכל, גם מה שבדרך הטבע, הוא בהשגחת אלקינו ית"ש, וכמו שכתב הרמב"ן בפרשת בא מן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בניסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרין שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד ע"ש. וכן פירש הגר"ח מוולז'ין זצ"ל "הנה אלוקינו זה קיוינו לו ויושיענו זה ה' קיוינו לו" היינו קיוינו שיושיע אותנו אלקים שמתנהג עמנו בגלות כאלקים, והיינו שהנהגה דשם אלקים הוא מדת הדין, זה ה' קיוינו לו ויושיענו, היינו לעתיד לבוא נראה שגם בטבע בגלות היה ה' שקיוינו לו ויושיענו, שהכל נעשה ברצונו ית' לטובתינו ולטהר נפשינו.

13. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טו עמוד א

ותקרא אסתר להתך, אמר רב: התך זה דניאל, ולמה נקרא שמו התך - שחתכוהו מגדולתו. ושמאל אמר: שכל דברי מלכות נחתקין על פיו.

14. דניאל פרק ח פסוק ב

וארא בחזון ויהי בראתי ואני בשושן הבירה אשר בעילם המדינה וארא בחזון ואני הייתי על-אובל אולי:

15. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א

שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה?
אמר להם: אמרו אתם! - אמרו לו: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע. - אם כן שבשושן יהרגו,
שבכל העולם כולו אל יהרגו! - אמרו לו: אמור אתה! - אמר להם: מפני שהשתחוו לצלם. - אמרו לו:
וכי משוא פנים יש בדבר? - אמר להם: הם לא עשו אלא לפנים - אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן
אלא לפנים, והיינו דכתיב כי לא ענה מלבו.

16. רש"י מסכת מגילה דף יב עמוד א

שהשתחוו לצלם - בימי נבוכדנצר.

וכי משוא פנים יש בדבר - איך זכו לנס?

הם עשו לפנים - מיראה.

17. אסתר פרק ז פסוק ט - י

(ט) ניאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר
טוב על המלך עמד בבית המן גבה חמשים אמה ניאמר המלך תלהו עליו:

(י) ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וקמת המלך שככה: